

ԿԵՆԱՑ ԾԱՌ

Կենաց ծառը սուրբ տեղ է զբաղեցնում հայկական մշակույթում՝ ծառայելով որպես հավերժական կյանքի, կենսունակության, իմաստության և աստվածային ներկայության խորհրդանիշ: Այն ներկայացնում է կապը երկնքի (ճյուղերի) և երկրի (արմատների) միջև՝ խորհրդանշելով տիեզերքի ներդաշնակությունն ու հավասարակշռությունը: Հայ քրիստոնեության մեջ Կենաց ծառը հաճախ պատկերվում է կրոնական արվեստի և ճարտարապետության մեջ: Այն սերտորեն կապված է Եդեմի պարտեզի և արարչագործության աստվածաշնչյան պատմության հետ:

Կենաց ծառի մոտիվը սովորաբար հանդիպում է հայկական գործվածքների, գորգերի, խեցեգործության և այլ ավանդական արհեստների մեջ: Այն հաճախ պատկերվում է որպես ոճավորված ծառ՝ բարդ ճյուղերով և արմատներով, երբեմն զարդարված մրգերով, ծաղիկներով կամ թռչուններով: Հայոց պատմության մեջ «Կենաց ծառ» հասկացության հետ առնչվել են մի քանի տեսակի ծառեր, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր խորհուրդը: Դրանցից են՝ ծիրանենին, Նռենին, կաղնին, բարդին, սոսենին: Ամենահայտնի սոսենին (տնջրին) գտնվում է Արցախում: Այն տնկվել է ավելի քան 2000 տարի առաջ:

Այս Կենաց ծառը՝ սոսենին տնկվել է 2024 թ. մայիսի 25-ին՝ հայության հոգևորության, գիտական մտքի և դիմադրության խորհրդանիշ Տաթևի վանական համալիրի տարածքում, Ռուբեն Վարդանյանի և Նրա ընկերների անունից, Հայ Առաքելական Եկեղեցու օրհնությամբ՝ ի նշան հայ ժողովրդի ուժի, տոկունության և հոգևոր միասնության: Կենաց ծառը տնկելու օրը նշանավորվել է ուխտագնացությամբ Տաթևի վանական համալիր և Ռուբեն Վարդանյանի հիմնադրած «Մենք ենք մեր սարերը» կազմակերպության նախաձեռնությամբ հիմնված պտղատու այգու բացման հանդիսավոր արարողությամբ: «Կենաց ծառ» նախաձեռնությունը յուրատեսակ վերադարձ է ակունքներին, ազգային ավանդույթներին՝ այնտեղից վերածննդի համար անհրաժեշտ ուժ, եռանդ ու հույս քաղելու համար:

Նախաձեռնությանը միացած անհատների և կազմակերպությունների ֆինանսական մասնակցության արդյունքում հավաքված գումարն ուղղվել է Տաթև համայնքի զարգացմանը:

Շնորհակալություն ենք հայտնում բոլոր աջակիցներին՝

Էրիկ և Մելինա Էսրայելյաններ

Կարեն Սարկիսով

Արմեն Սարուխանյան

Էրիկ Հայրապետյան

Միխայիլ և Անահիտ Ասիրյաններ

TREE OF LIFE

The Tree of Life holds a sacred place in Armenian culture, serving as a symbol of eternal life, vitality, wisdom, and divine presence. It represents the connection between heaven (branches) and earth (roots), embodying the harmony and balance of the universe. In Armenian Christianity, the Tree of Life frequently appears in religious art and architecture. It is closely associated with the Garden of Eden and the biblical story of creation.

The Tree of Life motif is commonly found in Armenian textiles, carpets, pottery and other traditional crafts. It is often depicted as a stylized tree with intricate branches and roots, sometimes embellished with fruit, flowers or birds. In Armenian history, several types of trees have been linked to the concept of “Tree of Life”, each carrying its own meaning. Among them are apricot, pomegranate, oak, poplar, and plane trees. The most renowned plane tree (known as Tnjre) is located in Artsakh and was planted more than 2000 years ago.

This Tree of Life, a plane tree, was planted on May 25, 2024, a symbol of Armenian spirituality, scientific thought and resistance, in the territory of the Tatev monastery complex, on behalf of Ruben Vardanyan and his friends, with the blessing of the Armenian Apostolic Church, as a testament to the strength, endurance and spiritual unity of the Armenian people. The day of the planting of the tree of life was marked by a pilgrimage to the Tatev monastery complex and a ceremonial opening of the fruit orchard established by Ruben Vardanyan’s “We are Our Mountains” organization. The “Tree of Life” initiative represents a return to the origins and national traditions for drawing the necessary strength, energy and hope for revival.

The funds raised through the contributions of individuals and organizations that joined the initiative were directed towards the development of the Tatev community.

We extend our gratitude to all who participated in this endeavor

Drs. Eric and Melina Esraillian

Karen Sarkisov

Armen Sarukhanyan

Erik Hayrapetyan

Mikhail and Anahit Asiryan

ДРЕВО ЖИЗНИ

Древо жизни занимает священное место в армянской культуре, служа в качестве символа вечной жизни, мудрости и божественного присутствия. Оно олицетворяет связь между небом (ветви) и землей (корни), символизируя гармонию и уравновешенность вселенной. В армянском христианстве Древо жизни часто изображается в религиозном искусстве и архитектуре. Оно тесно связано с Райским садом и историей Божественного Сотворения.

Мотив Древа жизни встречается в армянской вязке, ковроделии, гончарном деле и других традиционных ремёслах. Оно часто изображается как стилизованное дерево – со сложными ветвями и корнями, иногда украшенное фруктами, цветами или птицами. С понятием «Древо жизни» в армянской истории соприкасаются несколько видов деревьев, каждое из которых имеет свой сакральный смысл. Среди них: абрикосовое, гранатовое деревья, дуб, тополь, платан. Самый известный платан (тнджри) находится в Арцахе. Оно было посажено более 2000 лет назад.

Это Древо жизни, платан, было посажено 25 мая 2024 года от имени Рубена Варданяна и его друзей с благословения Армянской Апостольской Церкви в Татевском монастырском комплексе – символе армянской духовности, научной мысли и стойкости – в знак силы, непоколебимости и духовного единства армянского народа. Посадка Древа жизни ознаменовалась паломничеством в Татевский монастырский комплекс и торжественной церемонией открытия плодового сада, разбитого здесь по инициативе учрежденной Рубеном Варданяном организации «Мы – наши горы». Инициатива «Древо жизни» – своеобразное возвращение к корням, национальным традициям для черпания отсюда силы, энергии и надежды.

Собранная в результате финансового содействия присоединившихся к инициативе организаций и отдельных граждан сумма направлена на развитие Татевской общины.

Выражаем благодарность всем, кто принял участие в этой инициативе

Эрик и Мелина Эсраиляны

Карен Саркисов

Армен Саруханян

Эрик Айрапетян

Михаил и Анаит Асиряны